

BLÍZKÝ VÝCHOD

(Turecko, Kypr, Sýrie, Jordánsko)

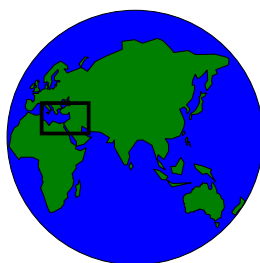
6. 8. - 7. 9. 1992

Obsah:

CESTA BLÍZKÝM VÝCHODEM 6. 8. -7. 9. 1992	3
TURECKO	4
Istanbul	4
ČSFR.....	4
Bratislava	4
TURECKO	5
Istanbul	5
Bergamo.....	7
Izmir.....	7
Efes	8
Pamukkale.....	8
Denizli	8
Antalye.....	9
KYPR.....	9
Kyrenia	9
Nikosie.....	9
Famagusta	10
Nikosie.....	10
TURECKO	11
Tasucu & Mersin	11
Antakye.....	11
SÝRIE	11
Aleppo	11
Hama.....	12
Krak des Chevaliers.....	13
Palmyra.....	13
Albu Kamal.....	14
Deir-ez-Zor	14
Palmyra.....	14
JORDÁNSKO	15
Ammán.....	16
Jerash	16
Ammán.....	17
Petra.....	17
Ammán.....	18
SÝRIE.....	18
Damašek	18
Aleppo	19
TURECKO	19
Adana.....	19
Nevşehir.....	20
Kaymakli.....	20
Göreme	20
Nevşehir.....	20
Istanbul	21
BULHARSKO.....	21
SRBSKO.....	21
MAĎARSKO	22
ČSFR.....	22
STATISTIKA:.....	23
DALŠÍ DENÍKY:.....	23

CESTA BLÍZKÝM VÝCHODEM 6. 8. -7. 9. 1992

6.8.	Bratislava (ČSFR)	21.8.	Albu Kamal
7.8.	Istanbul (Turecko)	23.8.	Palmyra
9.8.	Izmir, Bergamo	24.8.	Ammán (Jordánsko)
11.8.	Efes	26.8.	Jerash
12.8.	Pamukkale	27.8.	Ammán
13.8.	Antalya	28.8.	Petra
14.8.	Kyrenia, Nikósie (Kypr)	29.8.	Damašek (Sýrie)
15.8.	Famagusta	31.8.	Aleppo
16.8.	Nikósie	1.9.	Adana (Turecko)
18.8.	Aleppo (Sýrie)	2.-3.9.	Kappadokie
19.8.	Hama	4.-5.9.	Istanbul
20.8.	Krak des Chevaliers, Palmyra	7.9.	Bratislava (ČSFR)

TURECKO

Istanbul

Právě jsem po večeři, kterou jsem si přišel sníst k soše Atatürka, odkud je krásný výhled na Bospor. Je 7. 8. 1992 asi 19 hodin místního času (=LSEČ+1h). Ještě když jsem jedl, prošel kolem jeden Turek a popřál mi „Guten Appetit“ - věc, která mi docela vyrazila dech. Teď se tady zase prochází nějaká babička a cosi křičí. Má v ruce dalekohled, takže je jasné co nabízí - výhled na úžinu, do Asie (která je odsud jen asi 2 km) nebo na istanbulský „Golden Gate“ jak mu říkám, visutý most spojující evropskou a asijskou část Istanbulu.

Teprve teď jsem zasedl k psaní a měl bych začít od začátku co jsem vyjel.

ČSFR

Bratislava

Den 1, čtvrtek 6. 8.

Brzy ráno přijíždím do Bratislavy, odkud odjíždí můj autobus do Istanbulu. Je to jedna z jediných dvou jistých věcí na mé cestě. Tou druhou je lístek na stejný autobus, ale opačným směrem, přesně za měsíc. Mezitím se budu muset nějak protlouct zeměmi které chci projet - Turecko, Sýrie, Jordánsko, Kypr, popřípadě i Libanon a Izrael, pokud Bůh (vlastně Alláh), místní situace a zastupitelské úřady dají (hlavně vstupní víza).

Cítím se tady na Slovensku nějak nesvůj, pravděpodobně více než se budu cítit na celém Blízkém Východě, tam mi alespoň (snad) nebudou říkat, že je vykořisťuju. Taky možná proto, že Slovensko pro mě bylo vždy součástí domova a teď chtějí odejít a já se s tím nemůžu vyrovnat.

Když procházím kolem výkladních skříní vidím, jak mi batoh ční 10 cm nad hlavu, je to prostě hrůza. Nejspíš to bude dělat těch 30 vepřových konzerv, patery sardinky, 10 vitacitů a další nepodstatné věci. Musel jsem si z batohu odpárat izraelskou vlajku na upozornění několika lidí, že si koleduju dostat v Sýrii kulkou do zad.

Autobus samozřejmě přijel pozdě, už tak nervózní jsem byl ještě nervóznější. Hned na začátku nastaly problémy - dva lidé si neměli kam sednout (podobnou situaci jsem zažil už přede dvěma lety v Tel Avivu, ale tam ti chudáci stáli jen 5 hodin, ne 29 co má trvat cesta do Istanbulu). Jedna paní prohodila něco o počítačové rezervaci, tak jsem ji uzemnil větou o selhání lidského faktoru, protože opravdu vypadala na velkého znalce počítačů.

Cesta zatím probíhá dobře až na to, že v Rusovcích (maďarsko - československá hranice) máme asi 2 hodiny zpoždění (chudáci stojící). Přemýšlím, který ze svých dvou pasů použiju. Dva proto, jelikož ve starém pase mám izraelské vízum a s tím by mě do Sýrie nepustili. Proto jim taky říkám *izraelský* a *arabský*. Až do Jordánska chci používat stejný, proto vytáhnu ten arabský, ve kterém mám syrské vízum.

Můj soused přes uličku otevřel naplno střešní okno pod kterým sedíme a já si začínám připadat jako holohlavý, s vlasy někde na mém sousedovi za mnou. Proto okno přivřu tak, aby mohla alespoň trochu fungovat klimatizace (proč lidi sakra nechápu, že když je puštěná klimatizace tak musí být zavřená okna?).

SRBSKO

Na maďarsko - jugoslávské hranici mě vytočí celníci: od ČSFR po Jugoslávii (nebo Srbsko?) mám 4 malá razítka na 3 stranách. Takové plýtvání vzácných stránek které mohou být použity na víza - celníci pravděpodobně každý rok dostávají bezplatně nejmíň 1 pas, tak je jim to jedno.

V Srbsku už jsou pravděpodobně všechny stopy po kulkách zaplácané omítkou, protože nikde není nic vidět, ani vojáky. Jenom když zastavíme, tak nevím, jestli nás zastavil semafor nebo policajt, protože těmi se to tu jen hemží.

Na jugoslávských dálnicích se platí! Za co? Jsou to zoufalci. Kolem „dálnice“ je velký svinčák a občas „usalašené“ kolonie cikánů, některých prodávajících melouny (pruhované).

Bělehrad - asi 22 hodin - vedro a nepořádek. Jsme tu asi jen 1/4 hodiny, ale stačí to. Řidiči tu neustále troubí, vypadají dost temperamentně. Za celou dobu jsem viděl jen jediné auto s mezinárodní poznávací značkou SER, ostatní mají YU.

Na každé naší zastávce (vždy asi po pěti hodinách nebo na hranicích) doplňuju vodu (v případě bratislavské i vyměňuju, protože byla úděsně chlorovaná). Rozhoduju se, že v rámci šetření stránek svého pasu (nového), budu až na turecké hranice používat starý (izraelský), protože je v něm už více víz.

Za Bělehradem nám pustí video. Jde tam „Možná přijde i kouzelník“ a později nějaké klipy, pamatuji si jen (proč asi?), že tam byl Phil Collins. Pak jde strýček Skrblík. Ten je ale přerušen lepší show na jugoslávsko - bulharské hranici.

Na jednom Britovi chtějí tranzitní vízum. On se diví, že před tím ho nikdy nepotřeboval. Chápe, když já chápu, že on nechápe, že jsme v Bulharsku a ne Řecku jak si on myslel. Jeho americká spolucestující se mě ptá přes které země do Turecka ještě pojedeme. Mám z toho škodolibou radost, ale na druhé straně bych taky možná nevěděl přes které země přesně a v jakém pořadí bych jel z Mexika do Panamy (musím se to naučit, aby v budoucnu nějaký Američan zase neměl škodolibou radost).

BULHARSKO

Den 2, pátek 7. 8.

To překročení hranic do Bulharska vlastně už bylo po půlnoci, ale já jsem usnul až v Bulharsku (nechápu jak jsem vůbec mohl usnout v tak malém, na všechny strany se zmlátícím prostoru).

Po probuzení mě bolí celý člověk, ale blížící se Turecko mi na vše zlé dává zapomenout. Kolem 9. hodiny jsme už na turecké straně hranice. Zase vyměňuju pas a podaří se mi zmanipulovat pohraničnicka tak, že mi dá turecké vízum na jednu z těch orazítokovaných stránek! Pak o svém problému s pasy diskutuju se tou britsko-americkou dvojkou, která mě ujišťuje, že se to tak v případě Izraele běžně dělá. Já zase ujišťuju je, že se jim to snadno říká, protože vyhoštění ze Sýrie by hrozilo mě a ne jim.

TURECKO

Turci jsou šílenci, po celé cestě Trakií (z hranic do Istanbulu) všude roste jen samá slunečnice. Tam kde žádná není je buď malé tržiště nebo už zoraná půda (asi nejspíš po sklizených slunečnicích!). V jednom městě vidím starou oktávii pick-up. Všude prodávají jen pruhované melouny, „naše“ zelené jsem zatím nikde neviděl.

V každém městě a městečku je alespoň jedna mešita (jako u nás kostel). Většinou mají jeden minaret (na kterém jsou připojeny amplióny na modlitby konané 5x denně). Jen v jednom větším městě jsem viděl mešitu se dvěma minarety. Počet minaretů evidentně znamená důležitost, protože tahle byla větší, na lepším místě a trochu víc udržovaná (o většinu mešit se téměř nikdo nestará).

Podél silnice jsou občas oplocené pozemky se srandovní karikaturou vojáka se samopalem - asi vojenské základny.

Istanbul

Istanbulská doprava je strašný zmatek, všichni se předjíždějí, troubí a všelijak jinak spěchají. Drtivá většina aut má začátek poznávací značky 34 - asi to bude znamenat Istanbul. Převážná většina aut jsou pak taxíky (každé zhruba jeden-a-půl auto). Jsou žluté (asi po vzoru amerických Yellow Cabs) a většinou jsou to fiaty - ještě nikdy jsem neviděl tolik různých typů fiatů pohromadě.

Konečně vystupuju v Istanbulu z autobusu, konečně jsem na začátku svojí měsíční cesty. Dosud vše probíhalo bez problémů (aby ne, když jsem se vezl). Musím najít nějaký hostel a pořádně se osprchovat a smýt skoro dvoudenní nános všeho.

Poprvé otvírám svou „bibli“ („Let's go“). Radí mi několik možností. Když přijdu do hostelu, mají plno, ale matka hostitele něco prohodí v turečtině a on mi to tlumočí - „*Mamka říká, že vypadáš čistě*“, (ironie to určitě nebyla, tak nevím, jaké tady mají představy o čistém a zpoceném člověku), „*tak pro tebe nějaké místo najdeme. No problem.*“

Vyrážím jen tak orientačně do ulic. Můj hostel je hned vedle **Sultanahmetské mešity**, která má 6 (!) minaretů. Když byla postavena měla stejný počet minaretů jako mešita v Mekce. Jelikož Sultan Ahmet I se nechtěl prohřešit proti tomu, aby ještě jiná mešita měla stejný počet minaretů jako mešita v Mekce, financoval výstavbu 7. minaretu v Mekce.

Istanbul je rozkopaný a špinavý, všude jsou hromady odpadků, někde i v pytlích. Podlehnu domnění, že tu nemají odpadkové koše a odhazují papír na jednu hromadu. Vzápětí objevím koš (ale zasypaný odpadky).

Vcházím do **Velkého Bazaru**, který je krytý a opravdu obrovský. Hned u vchodu někdo triumfálně vykřikne směrem ke mě „*Svenska!*“, dedukující podle mých blond vlasů a modrých očí. O půl kilometru dál a jiné změní uliček bazaru ke mě někdo vztáhne prst a hádá: „*Deutch?*“. Je zajímavé ty prodavače pozorovat. Vyloženě se dívají kolemjdoucím do očí aby zachytili každý jejich pohled a využili možnosti k vnucení svého zboží.

Směna peněz byla zdlouhavá anabáze. Zapisují se tu i čísla bankovek které jim dám.

Zpočátku jsem si nemohl zvyknout na místní dopravu a čekal na každém semaforu, až se všichni řidiči zběsile přeřítí kolem. To ale vždycky trvalo dlouho, tak jsem začal provozovat oblíbený turecký sport - proplétání se mezi auty při jejich dosti vysoké rychlosti. Tady to ani jinak nejde. Tohle město mi dá ještě zabrat. Je to totální chaos a Turci se v

něm vyložené vyžívají. Všude křičí, gestikulují. Já chaos nesnáším, potřebuju systém. Jediný systém je tady v tom, že se může platit jak v lirách tak v dolarech.

Koupil jsem si turecko - anglický slovník. Teď právě sedím u Atatürka na trávě. Nikdo mi nezakazuje moje oblíbené chození po trávě, spíš jsou rádi, že když z ní vstanu, tak po mě na ní nic nezůstane, což se o většině Turků říct nedá - odpadky jsou všude kolem (podobně jako u nás po nějakém fotbalovém zápase).

Těsně před odchodem do hostelu (jmenuje se Topkapi, což je velice chytré jméno, protože Topkapi je taky čtvrť, kde je hlavní autobusové nádraží, tudíž si každý myslí, že to má kousek k autobusu, jenže oni leží každý na opačné straně Istanbulu) jsem se seznámil s Alžířanem a Tunisánem - pozvali mě na večeři. Když jdou tak se občas drží za ruce, což dělají i jiné arabské dvojice - asi je to u nich normální, protože oba se živé otáčejí za děvčaty.

Vypadám jako typický turista. Nevím jak to ti místní dělají, že vydrží chodit v kalhotách a košili. Já mám teplotní problémy i v šortkách a tílku. Trochu se za své turistické vzezření stydím.

Od Alžířana jsem se dozvěděl dvě zajímavé věci o Sýrii: je tam levněji než v Turecku a jelikož je tam hodně muslimů, mohl bych mít problémy, když budu jen v šortkách a tílku (zlaté Turecko)

Večer je vedro, ale v místnosti pod střechem kde jsem je to vcelku OK.

Den 3, sobota 8. 8.

Nejprve jsem navštívil informační kancelář - mám zase co číst a rozhodovat o tom, kam v Turecku pojedu. Dnes večer odjedu do Izmiru (9 hodin busem, 560 km), kde si udělám „základnu“ a budu vyrážet do okolí, které je bohaté na všechny možné památky i přírodní útvary.

Chtěl jsem něco zjistit o Sýrii a o jordánském vízu. Po dvou hodinách jsem dorazil na velvyslanectví, kde jsem si teprve uvědomil, že je sobota a oni mají zavřeno! Další dvě hodiny cesty zpátky čtvrtí, kde jsem asi jediný turista (není se čemu divit - bláto a odpadky všude kolem, lidi jsou ale venku a baví se spolu, nikdo není zalezlý doma).

U **Süleymanovi mešity** mají 4 malí kluci hroznou radost, když jim dám bonbóny. Na mapě mi ukazují, že jsou z Turecka, tak jim ukazuju, že jsem z Československa - chápou to.

Před Modrou mešitou ke mně přisedl nějaký Turek. Na mapě jsem mu musel ukázat odkud jsem, pak mi on ukázal odkud je a i všechna zajímavá místa v Turecku. Vyprávěl přitom posunkama a turecky. V Modré mešitě skupina Portugalců obklopila malého tureckého klučinu, který prodával hračku na způsob naší káči. Docela udělal obchod. Musel přitom ale odhánět jiného kluka, který právě neměl zákazníky. Když od jednoho Portugalce dostal 100 escudos, nevěřil, že to jsou taky platné peníze, až turecký průvodce mu to vysvětlil.

Už třetí člověk si dnes myslel, že jsem Němec. Buď na něj opravdu vypadám, nebo si většina Turků myslí, že kromě nich žijí na světě jen Němci. Největší fantazii zatím měl Turek považující mě za Holanďana.

Turecký chleba je jako naše vecka, jí se k jídlu podobně jako bageta ve Francii. Při své cestě na molo, kde se chci navečeřet, jsem zabloudil v chudinské čtvrti Sultanahmet, kde jsou většinou třípatrové úzké baráky natěsnané na sobě. Asi polovina je jen zbitá z prken.

Při večeři jsem u Bosporu, je na něm asi 20 velkých lodí.

Ve 22³⁰ odjízďím do Izmiru. Autobusové nádraží Topkapi je jeden velký zmatek. Vyvolávači vykřikují jména měst kam prodávají lístky. Autobusy jsou natěsnané těsně vedle sebe a když vidím jak jezdí, tak nechápu že žádný autobus není promáčkнутý nebo odřený. „Můj“ autobus si v ničem nezadá s běžnou západní dopravou, jen klimatizace je trochu hlučná. Výjezd autobusu ze stanoviště je opravdu obřad, kterého se účastní ještě několik pomocníků řidiče - ti nemají daleko ke kouzelníkům v manipulaci s autobusem v takovém chaosu. Spřátelil se se mnou další Turek; hned mi nabízí cigarety. Přejíždíme přes „Golden Gate“ a jsem zase jednou v Asii. Za 10 hodin se probudím v Izmiru.

Den 4, neděle 9. 8.

Asi 50 km před Izmirem: krajina nasvědčuje tomu, že Turci mají dost místa - vypadá to přesně jako na středozápadě USA - rozlehlé pláně, kolem buď pole (víno a rajčata) nebo polostep (asi 4metrové stromy), podél silnice telegrafní sloupy a na obzoru hory. Instinktivně ohodnocuju krajinu jak bude vhodná ke spaní. Celkem to ujde.

Bergamo

V Izmiru přeseďám na bus do Bergama, kde je v ruinách zachováno město Pergamon (chrámy, divadlo, tělocvična, ...) Zavazadla si nechávám v Bergamu na autobusovém nádraží a sebou si беру jen jídlo a spacák. Vyrazím na Acropolis nad městem. Cestou mě nějaký Turek zve do svého krámků s koberci na čaj. Když se dozví, že jsem z Československa, říká, že minulý týden prodal někomu od nás koberce. Turecký čaj je silný, hodně sladký, ale dobrý.

Pergamonská **Acropole** je na kopci nad Bergamem. Místní lidé mě usměřují na kratší cestu, ale i tak se nahore v té výšce z toho výstupu vzpamatovávám asi 1 1/2 hodiny. Na jednom z přilehlých kopců je vybetonován obrovský půlměsíc s hvězdou (turecký znak) tak, aby byl dobře vidět z letadla. Acropole je úžasná, nejúchvatnější ale je co se za tím skrývá práce. Sedím v hledišti starého **amfiteátru**. Dole je právě nějaký Ital, je mu skvěle rozumět i když je hodně daleko - jenom výškový rozdíl je asi 20 metrů.

Bergamo je o dost čistší než Istanbul, vlastně je úplně čisté. Zapovídal jsem se s nějakou holandskou rodinkou (ty Holanďanky jsou opravdu hezký holky). Turkyně mají oproti našim děvčatům hrubší rysy a velké nosy. Může se mi to ale taky zdát proto, že jsem v tomhle směru zmlsaný od nás. Navíc chodí často zahalené od hlavy k patě, takže se ani nedají objektivně posoudit.

První incident - večer se chci na toaletě opláchnout, ale majitelka začne něco vykřikovat (podotýkám, že jsem zaplatil). Jako na potvoru nikde žádná anglicky mluvící duše. Asi ji vyděsily moje blond vlasy, možná si myslela, že je to nakažlivé a že je to první stupeň k vyplešatění. Nakonec se přeci jen trochu opláchnu. Musím si víc dávat pozor na to co dělám.

Pořád musím shánět vodu. Není to tak lehké, protože tady ji samozřejmě každý jen prodává. Zatím to ale jde.

Den 5, pondělí 10. 8.

Ráno jsem zjistil, že jsem spal na místě nějaké vojenské střelnice. V noci bylo vedro, že se nedalo vůbec spát. Ještě že foukal vítr.

Izmir

V autobuse zpět do Izmiru jsem seděl vedle učitele angličtiny. Pozval mě k sobě na snídani (chleba, máslo, džem, olivy, výborný čaj a výborný sýr, něco jako náš tvaroh). Dozvěděl jsem se, že ty odpadky v Istanbulu (a i v Izmiru) jsou důsledek několikadenní stávky popelářů za vyšší mzdy. Průměrný dělník tu má 2 000 000 lir (kurs je 5000 lir za marku), on má 3 500 000, z toho 700 000 platí za byt. Čaj se tu řekne čaj a píše *cay*. Dnes je 37°C ve stínu, v noci bude 24°, ale jelikož slunce je blíž nadhlavníku než u nás, stínu si tu moc neužiju, maximálně pod nějakou palmou, takže se pražím na slunci (pořád v tlůku a Turci jsou pořád v košilích a kalhotách). Izmir je celkem hezké město postavené kolem velkého zálivu. Moře je ale tak špinavé, že se v něm nedá koupat. Všechna SPZ aut začínají na 35, což znamená Izmir. Turecko je rozděleno na 72 takových oblastí. Turečtina je prý lehčí než angličtina. Je tu hodně penzionů a hotelů. Na trhu jsou obchodníci tak chtiví něco prodat, že se mnou jdou třeba 20 metrů a vysvětlují všechny výhody svých výrobků. Z novin se dovídám, že Československo skončilo na olympiádě 15., Turecko 25.

Nad městem na jednom z kopců, které Izmir obklopují, jsou zbytky staré pevnosti („**Sametová pevnost**“) s celkem rozsáhlými hradbami. Nahore na hradbách si malí kluci přivydělávají tím, že nabízejí turistům asistenci při focení na pozadí hradeb. Při cestě nahoru k pevnosti i zpět dolů na mě každé druhé dítě pokřikuje „*Hallo!*“ a má velkou radost, když odpovím. I ty nejmenší děti se tu snaží nějak podnikat - třeba ti na hradbách, nebo prodavači (čehokoliv), dohazovači na trhu, průvodci atd. V jednom krámkě s koženým zbožím jsem si zajímavě promluvil s majitelem o obchodě. Majitel jiného krámků, student ekonomie, když se dozvěděl, že taky studuju ekonomii, se mě ptal jak může studovat v zahraničí. Řekl jsem mu o AIESECu, programu Erasmus pro země ES a o velvyslanectvích jako dobrých zdrojích adres různých škol.

Večer jsem se byl znovu podívat na tržišti. Odpoledne jsem si vůbec nevšiml jak mnoho je tam různých uliček, protože byly skoro úplně zarovnaný zbožím. Teď ale bylo vidět jak jsou ty krámků vlastně malé a jaké jich je velké množství.

Bydlím v jednom hotelu. Je to docela díra, ale mám útulnou místnůstku, přesně takovou, co by dělal problémy člověku trpícímu klaustrofobií. Pro mě je ale akorát. Záchod je tu jen díra v zemi.

Večer se umývám při hlasu modlitby, který vychází z mešity stojící asi 30 m od hotelu.

Mám štěstí - ve vedlejší ulici je policejní stanice, před níž hlídkuje policajt s nabitým kulometem a náhradním zásobníkem.

Den 6, úterý 11. 8.

V pokoji se kvůli vedru nedalo skoro vůbec spát. Minulou noc venku se spalo líp, i když mě všichni varovali že bude zima.

Z Izmiru jsem vlakem odjel dál na východ do vesnice Selcuk, která je blízko zřícenin města Efesu. Vlak jezdí pomaleji než autobusy, je přeplněný, ale výrazně levnější. V Selcuku jsem se ubytoval v penzionu, cenu jsem usmlouval z 50 000 na 35 000 lir.

Unilever prodává v Turecku svoje zmrzlinářské výrobky pod označením Algida. Tak se jmenují jen u nás a v Turecku. Všude jinde se jmenují jinak (Ola, Langnese atd.).

Efes

Cestou na Efes jsem si na plantáži podél silnice nakradl několik broskví.

Dost jsem byl překvapen jedním kopáčem v Efesu, se kterým jsem se zastavil a on, když uslyšel že jsem z Čech mi řekl „Dobry den“.

Zříceniny Efesu jsou rozlehlé - dříve to bylo město pro 200 000 lidí. Jsou dochované **hlavní ulice** a mají tu 2 **divadla**. Velkou atrakcí jsou dobře zachovalé (**multi**)**latríny**, které mohlo najednou použít několik desítek lidí (akorát, že neměli žádně „intimčo“).

Navečer jsem se jel podívat k Egejskému moři do vesničky Pamucak na západ Slunce - romantika, balada. Poprvé jsem jel *dolmušem* (=turecky „nacpaný“), což je minibus pro 13 lidí, který jezdí po pevné trase, vyjíždí teprve až když se naplní a eventuálně bere lidi cestou. Platí se až při vystupování.

Den 7, středa 12. 8.

Z Selcuku vyrážím na východ do asi 170 km vzdáleného Denizli, blízko něhož se nachází Pamukkale („Bavlněný hrad“). Všude kolem vlaku se vlní hory. Nejsou ale zalesněné jako u nás. Mají žlutou barvu se zelenými tečkami, pruhy nebo plochami. Za celou dobu co jsem tady vidím první mráčky. V Denizli přeseďmám na dolmuš do Pamukkale.

Pamukkale

Když jsem tam, nemůžu nadšením ani dýchat. Zatímco nejkrásnější památka vytvořená lidskou rukou, kterou jsem tu viděl, je Efes, pak nejhezčí a největkolepější přírodní útvar je Pamukkale - náhorní plošina, která je pokrytá bílým povlakem ze solí vyvěrajících na povrch a vytvářejících roztomilá **jezířka**. Je to tvrdé lákadlo na turisty. Stojí ale za to. Každý kdo přijede do Turecka by se sem měl podívat. Jen se tak brouzdat v zelené, modré, bílé, šedivé nebo jiné vodě. Do údolí je pohled rozhodně hodný zaznamenání na fotografii. Úžasné a velkolepé. Je tu 40°C, ale člověka schladí vítr, nebo se alespoň osvěží ve vodě (i když skoro vařící od slunce). Lze snadno rozeznat, kde je jen skála a kde už začíná vápencová pokrývka - skála nesnesitelně pálí do nohou, vápencové soli ne.

Neustále se mnou cloumají obavy o mou finanční situaci. Zmítám se mezi dvěma stavy - pocitem, že mám peněz dost a že mi ještě zbudou, a tušením, že jich mám na celou cestu málo a že uvíznu na zpáteční cestě někde v syrské poušti. Extrapolace mých dosavadních výdajů ukazuje na to první, nejistota o cenové hladině v zemích kam jedu mě však stále straší tím druhým.

Denizli

Večery na Blízkém východě ve mě vždy vzbuzují pohodu. Všude je sice mumraj a zmatek, ale sedět pod palmami v tlumeném světle lamp a poslouchat orientální hudbu a v 10 večer i modlitbu, je naprostá pohoda. Jako dnes v Denizli, když čekám na noční autobus do Antalye.

Některé minarety mají průhledné špičky, které v noci svítí žlutozeleným světlem.

Moje tělo už si zvyklo na pravidelná dvě jídla denně a 4-5 litrů vody, takže zatím nemám v tomto směru problémy. Jde jen o to, jak dlouho to vydržím.

Popovídal jsem si s taxikářem. Cesta Denizli-Pamukkale (asi 10 km) stojí taxíkem 100 000 lir (což je ekvivalent jízdenky Istanbul - Izmir), dolmušem jen 3500 lir.

Antalye

Den 8, čtvrtek 13. 8.

Brzy ráno přijíždím do Antalye. Je ještě brzo, tak dospávám na lavičce mezi „homelessákama“. Antalya je nádherné město na pobřeží Středozemního moře. Jsou tu pláže, útesy (u jednoho jsem se vykoupal), staré město, hradby, zeleň, parky. Ten park ve kterém teď jsem a píšu se jmenuje po Atatürkovi - Turci jsou jím úplně posedlí, mají v každém městě jeho třídu, ulici, park, sochu, muzeum, školu atd. Není se ale čemu divit, jelikož osvobodil zemi od nadvlády Britů, Francouzů a Rusů.

V Antalyi jsem hlavně abych zjistil, jak jezdí lodi z Turecka na Kypr, popřípadě dál do Sýrie. Dovídám se, že z přístavu Tasucu (asi 400 km na východ) jezdí Turkish Maritime Lines do Kyrenie na Kypru.

Dopoledne trávím procházkou po městě a povalováním se u moře. V 15⁰⁰ odjíždím do Tasucu. Bus jede 7 hodin. Po těch jejich silnicích, věčných stoupáních a klesáních (jedeme po úzkých silnicích podél moře - na jedné straně vysoká skála, na druhé útesy a moře) a v tom vedru je to opravdu zážitek. Je to snad ještě horší než cesta Istanbul - Izmir. Ještě že mají pohodlné autobusy. Na videu dávají nějakou tureckou „lovestory“. Často v ní zpívají srdcervoucí písně - červená knihovna hadr. Asi hodinu si přes slovník povídám se dvěma pomocnicími řidiči (asi 17letí). Jsou to strašně dotěrní frackové. Později mi říkají že jsou z východu (od jezera Van).

O půlnoci odjíždím z Tasucu na Kypr. Loď je celkem pohodlná, ale nemá klimatizaci, takže je uvnitř vedro.

KYPR Kyrenia

Den 9, pátek 14. 8.

7⁰⁰ - vystupuju na Kypru v městečku Kyrenia. Z přístavu nemůžu jít nejkratší cestou přímo do města, ale musím obejít půl Kypru, než se do Kyrenie dostanu - je tady nějaká vojenská základna. U celnice jsou zvláštní fronty pro Turky, občany Severního Kypru a cizince. Ta poslední je nejkratší.

Severní Kypr je od roku 1974 okupován Tureckem a od roku 1983 je vyhlášen samostatným státem - Tureckou republikou Severního Kypru. Žádný stát kromě Turecka však tuto „republiku“ neuznává a Kypr je pro ostatní svět jen jedna země, přestože je rozdělen zdí na dvě části (podobně jako kdysi Berlín). Já jsem teď v té severní, co je okupovaná. Severní Kypr má nicméně hezkou vlajku: podobá se izraelské, jen modré pruhy jsou nahrazeny červenými a místo šesticípé hvězdy je uprostřed červený půlměsíc a hvězda - znak Turecka.

Vykoupu se v moři a odjíždím dolmušem do Nikosie. Na severním pobřeží Kypru se zvedají hory, které jsou na severní straně porostlé celkem bujnou vegetací a na jižní straně jen posety stromky a keři, podobně jako hory turecké. Na jih za horami je jen vyprahlá planina.

Nikosie

Nikosie je malé město. Stará Nikosie je obklopena **hradbami**, které mají v půdorysu tvar ozubeného kola. V Nikosii se nachází jediný přechod mezi Severním a Jižním Kyprem: **Ledra Palace Hotel**, který je v současnosti v držení OSN. Za závorou u hotelu je modrá strážní budka a na hotelu pak vlajka OSN.

V téhle zemi se necítím příliš dobře. Turecká okupace je pravděpodobně důvodem proč tu nejsou skoro žádní turisté. Je tu velké množství vojáků - jak tureckých tak příslušníků modrých baretů OSN. Přirovnal bych to k pocitu který jsem měl v jižním Libanonu na hranici s Izraelem, kde je izraelská bezpečnostní zóna. Pravdou je, že tam je situace poněkud ostřejší, ale tady mi zase vadí, že pokud vstoupím na Kypr z turecké strany, nesmím překročit hranici na Jižní Kypr.

Pravděpodobně teď probíhají hovory o budoucnosti Kypru, protože jsem viděl transparenty (i v angličtině) hlásající podporu prezidentovi Severního Kypru ve „spravedlivých“ požadavcích tureckých Kypřanů (ty „spravedlivé“ požadavky nejspíš znamenají zabránění celého Kypru, protože všechny turistické brožury tady „krmí“ turisty frázemi o tureckém původu všech kyperských měst).

Kypr je mnohem více zasažen Západem než Turecko - více reklam, více značkových prodejen a produktů. Na turistický ruch však vůbec nejsou zařízeni. Ze tří informačních kanceláří jsem našel jen jednu. Ještě že jsem si u Johna ofotil ty pasáže o Kypru z „Let's go“.

Podobně jako v Turecku i tady ohřívají vodu zásadně na střeše pomocí slunečních kolektorů nebo přímo barelů s vodou.

Bydlím v jednom penzionu asi 200 metrů od **zelené linie** (=zed' rozdělující Kypr) ve staré části města. Občas tu proběhne 3 cm šváb, ale jinak je to celkem OK. Procházím se podél zelené linie. Někde působí nebezpečně (budky s

vojáky s kulometry), jinde to nechápu (např. v jedné restauraci tvoří jednu ze stěn (rákosová rohož), na které je pověšen stejný panák s kulometem jako v Turecku u vojenských základen s nápisem FORBIDDEN ZONE).

Nikosie je pochmurná, opuštěná a prázdná. Celkově mému dojmu o Severním Kypru příliš nepřidá.

Odsud z Kypru jsem chtěl pokračovat dál do Sýrie lodí, ale dozvěděl jsem se, že už to není možné (nejspíš i Sýrie přerušila veškeré styky se Severním Kyprem). Musím tedy zpět do Tasucu a pak podél pobřeží do Mersinu a dál na východ.

Na Kypru se jezdí i chodí vlevo. Nejprve jsem se všem pletl pod nohy, ale teď jsem si už zvykl. Jen pořád ještě musím dávat pozor při přecházení - pletu si na kterou stranu se mám podívat jako první.

Famagusta

Den 10, sobota 15. 8.

Ráno odjíždím do Famagusty (druhý ze dvou přístavů přes něž se dá na severní Kypr dostat). Cestou jsem si všiml vlnky vytesané na svahu severních hor asi 20 km od Nikosie. Byla výborná viditelnost, takže musím mít obrovské rozměry. Vedle byl vytesán turecký znak - stejný jako u Bergama.

Famagusta trochu spravila Severnímu Kypru reputaci. Je to hezké středomořské městečko. Staré město je celé obehnané **hradbami** (opravdu krásnými) a je plné roztomilých malých uliček, obchůdků a mešit. Také je tu jeden **kostel** (mezi palmami!) a má minaret!!

K moři se ve městě nedá vůbec dostat, protože je tam přístav hlídáný vojáky. Vojáci mi tady na Kypru jdou poněkud na nervy. Není to jako v Izraeli, kde se člověk pod jejich ochranou cítí v bezpečí. Tady nikdo neví co můžou udělat, když už jednou tenhle ostrov napadli.

Až na jižní straně, v nové (a moderní) čtvrti Marus, je volný přístup k moři. Je neuvěřitelně modré a průzračné, jsou v něm korály.

Na Severním Kypru je velké množství měst a městeček pojmenovaných podle tureckých míst: Balikesir (velké město v Turecku), Kirikkale (město u Ankary), Incirlik (vojenská letecká základna NATO na jihu Turecka, kolem které taky pojedou do Sýrie), i místa na Jižním Kypru mají na mapě vytištěná turecká jména: Canakkale (město blízko Troji), Silifke (přístav u Tasucu).

Občas kolem mne projede auto OSN s modrými baretami. Nevím vůbec, co se děje u nás doma. Někdě mi říkal, že už jsme rozdělení na 2 státy. Moc tomu ale nevěřím, vím jak se zprávy na dálku zkreslují.

Skoro na každém rohu tu je socha Atatürka. Ti Turci to myslí s tím poturčením Kypru asi vážně!!

Do mešit se smí vcházet jen v decentním oblečení (= žádné krátké sukně, šortky nebo trika bez rukávů). Pokud je však někdo nemá jsou na to v mešitách zařízení: půjčují velké šátky, které si dotyčný člověk přehodí přes sebe a zakryje inkriminovaná místa.

Mnoho domácností má teď kvůli vedru otevřené dveře dokořán. Mají celkem slušně a hezky zařízené byty a to i v (na první pohled) chudších čtvrtích. Většina má pračku, ledničku, barevný televizor.

Moji fotografii hlavní vstupní brány do starého města právě zkazila kolona přijíždějících tanků. Má teorie o 3. invazi tureckých vojsk (první dvě byly v 1970 a 1974) však vzala za své, když jsem si promluvil s jedním válečným veteránem (20 let služby u britské RAF): dnes je to totiž přesně 18 let co v roce 1974 začala invaze Turků na Kypr. Famagusta byla postižena nejvíce ze všech měst. Teď se právě připravuje nějaká vojenská přehlídka.

Nikosie

Pokaždé, když objevím nějaký zdroj vody, snažím se jeho polohu si co nejpřesněji zapamatovat a vodu pak doplňuju vždy když jdu kolem, protože nikdy nevím, kdy na ni zase narazím. Jako třeba tenhle zdroj na autobusovém nádraží v Nikosii. Použil jsem jej už asi 4x nebo 5x.

Večer se všichni mužští obyvatelé Kypru soustřeďují v hospodách. Většinou ale sedí na vytažených židlích venku a skrz dveře sledují televizi - to vedro uvnitř je totiž opravdu nesnesitelné.

Den 11, neděle 16. 8.

Dnes jsem „uvězněn“ v Nikosii, protože loď zpět do Turecka jede až zítra. Nemám co dělat a budu se tedy věnovat přípravám na zbytek cesty. Uvažuji, že ji zkrátím jen na 3 týdny - z důvodů finančních a z důvodů vedra. Uvidím v Sýrii.

V noci je asi půl hodiny slyšet kulometná střelba. Nevím co se děje, asi nějaký problém na zelené linii.

TURECKO Tasucu & Mersin

Den 12, pondělí 17. 8.

Ráno odjíždím z Nikosie do Kyrenie a pak trajektem do Tasucu (Turecko). Kypr je dražší než Turecko a je to vidět i na ceně trajektu - o 30% více než Turecko - Kypr. Všechny moje protesty v přístavu v Kyrenii jsou marné, tak se musím nechat okrást, jinak bych tu ztvrdnul.

V Tasucu potkávám Novozélandčana cestujícího po Turecku a Francouze, který právě přijel z Íránu. Nedávno tam prý vyrovnali oficiální kurs tamější měny k dolaru s kursem na černém trhu, čímž se Írán stal o hodně levnější.

V autobuse do Mersinu (směrem na východ po pobřeží) jedu s mladým (22 let) krupiérem z kasina v Kyrenii. Je poprvé na kontinentě a je přímo vyděšen z toho, že v Turecku jsou řidiči schopni jezdit vpravo.

Každé město, kterým projíždíme, má na své ceduli se jménem udán i počet obyvatel.

Než se dostanu do Antakye (nástupní stanice pro autobusy do Sýrie), musím přesehat v Mersinu a Adaně. Na obou autobusových nádražích, podobně jako na všech v Turecku, je šílený chaos. Dohazovači různých firem vykřikují neustále jména měst kam jejich firma právě odjíždí. Je primitivní sehnat kancelář, která jede na nějaké místo, protože dohazovači se o každého zákazníka (tím spíše turistu) perou a pořád se vnucují. Cestovat autobusem je tu prostě skoro pohádka (až na tu úžasnou kvalitu většiny silnic).

Antakye

Den 13, úterý 18. 8.

V Antakyi ráno už zase dospávám na ulici, protože bus přijel brzo ráno.

V 10 nasedám na autobus do Aleppa (Sýrie). V autobuse je i jeden Američan (Steve), Němci, Francouzi a Maďaři, jinak v autobuse skoro nikdo není.

Naštěstí byla zrušena povinná výměna \$100 na syrských hranicích ve strašně nízkém kurzu, takže budu moci utratit jen tolik kolik chci. Na hranicích chtějí vědět i jména mých rodičů (ty si pak zapisují foneticky v těch svých klikyhákách - arabština má 28 písmen).

Už na hranicích všude kolem visí portréty syrského prezidenta Assada. Tady si o něm snad myslí, že byl stvořen bohem, nebo spíš že on sám je bůh. Jeho plakáty, fotky, busty a rytiny jsou všude, všude, všude.

SÝRIE

Po 12. hodině překračuju hranice. Sýrie je 20. země, do které vstupuju, třetí arabská (po Egyptě a Libanonu), ale první arabská, ve které se trochu více porozhlédnu. Nemám o ni skoro žádné informace, jen jsem přečetl několik knih (kde moc praktických informací nebylo), mám několik primitivních map a proizraelské názory, takže vlastně nic co můžu použít. Na hranici jsem byl trochu nesvůj aby nepřišli na můj druhý pas s izraelským vízem.

Hraniční pásmo je široké asi 2 km a je to kamenitá poušť. Krajina do Aleppa byla občas zvláštní: chudá, vyprahlá, ale často osázená řadami stromků (jehličnanů).

Aleppo

Aleppo je zmatek, ulice nejsou označeny ani arabsky, natož anglicky. V turistické kanceláři jsme se Stevem dostali mapy Aleppa, Damašku a Sýrie. Ubytovali jsme se v jednom hotelu (levný, ale na slušné úrovni - asi \$3). Pravděpodobně se budeme potloukat Sýrií společně, protože chceme vidět stejné věci a oba pak jedeme do Jordánska.

Mužů co nosí kufiju (arabský šátek) tu je hodně, ale ne zas tak moc jak jsem předpokládal. Zato žen v černém je tu většina.

Arabský trh je jiný než turecký. Arabové nejsou tak agresivní jako Turci. Skoro všichni zdraví „Hello“, ale nikdo nic nevnucuje tak násilně jako prodejci v Turecku.

Je tu ohromná, impozantní citadela, jakou jsem snad ještě neviděl - přímo uprostřed města. Město se mi celkem líbí, i když by mohlo být čistší a chybí tu více zeleně.

Sýrie se mi zatím zdá levná, snad i levnější než Československo. Uvidíme časem.

Arabský chleba je výborný, i když je to jen obyčejná opražená moučná placka. Chutná opravdu znamenitě, zvlášť když je čerstvě upečený.

Už 13 dní jsem se neholil. Vypadám jako Rumcajs. Dnes jsem to však ze sebe všechno konečně setřásl.

Musel jsem se naučit arabské číslice (ty naše jsou arabské jen podle jména, jinak jsou úplně jiné), protože ceny, čísla autobusů atd. jsou samozřejmě arabsky. Ovládám už i nějaké fráze. Je těžké se tady orientovat, protože všechno je psáno arabsky (pokud vůbec).

Opravdu je zde normální, že se muži na ulicích drží za ruce jak jsem to poprvé viděl v Istanbulu.

Den 14, středa 19. 8.

Ráno v 7h musíme pryč z hotelu, protože majitel potřebuje náš pokoj - pravděpodobně přijeli nějakí přistěhovalci. Ani se nestačíme osprchovat, batohy necháváme v hotelu a jdeme do muzea a na citadelu.

Z **citadely** je báječný výhled na Allepo. Je celé písčově žluté až šedé a je tu strašně moc žlutých taxíků. Auta jsou většinou kupována jako ojetá (jak taxíky, tak autobusy) - je tu hodně starších modelů mercedesů, peugeotů a americké limuzíny z 50. a 60. let. Za městem je vidět načervenalý písek pouště.

Seznámil jsem se s jedním studentem - až se budu vracet z Jordánska zpět do Turecka, budu mít u něj možnost přespát.

Ve **Velké mešitě** je celkem prostorné nádvoří, od slunce je celé rozžhavené, musí se tu chodit bez bot - ty mám uschovány ve speciální místnosti k tomu určené.

Je tu několik **khanů** = hostinců. Jsou to na hostince velké stavby se dvorem uprostřed. Jsou postaveny jako mohutné pevnosti, asi aby bylo snadné je zevnitř bránit.

Když odcházíme z hotelu (asi 1 hodinu před odjezdem autobusu do Hamy) samozřejmě se mi musel utrhnout popruh u batohu. Ještě že mám sebou šití - po pěti minutách je všechno OK.

Na autobusovém nádraží se dozvídáme, že náš bus do Hamy byl poslán do jiného města, takže musíme čekat. Možná prý přistaví jiný. Je zajímavé čekat na autobusovém nádraží vedle busu který jede do Bejrútu.

S 1 1/2 hodinovým zpožděním vyjíždíme z Aleppa. Krajina po cestě je vyprahlá, ale posázená stromy (jehličnany) - značně se tu snaží vypěstovat zárodky lesů a zdá se, že úspěšně.

Angličtina se tu dá používat i když to není žádná sláva. Je to ale lepší než u nás. Dá se tu domluvit i s lidmi, kteří mluví jen francouzsky. Jinak je to samozřejmě dobrý trénink ve znakové řeči.

Hama

Přijíždíme do Hamy, ubytováváme se v Cairo hotelu na střeše (je to spíš terasa a má i sprchu a záchod) - opravdu báječné místo na spaní, už se těším.

Jdeme se jen tak projít a prozkoumat zdejší **vodní kola** - největší atrakce ve městě. Některá mají až 21 m v průměru. Stále se ještě točí, ale už jen pro potěšení turistů (původně byla určena pro přečerpávání vody k zavlažování). Jsou celá ze dřeva (i osy a "ložiska"), takže pěkně vržou.

Večer si dávám k večeři *šiš-kebab*. Je to hromada jídla - chleba (=placky), karbanátky, humus, rajčata, papriky a pečené trubičky z mletého masa. Je toho strašně moc na jednoho člověka, ale nemá to chybu.

V noci spíme na „naší“ střeše. je trochu chladno (asi 20°C), ale nebe je bez mráček, takže je to bezmezná romantika pod širou oblohou v Sýrii.

Den 15, čtvrtek 20. 8.

Vstáváme brzy ráno. Jdeme si ještě jednou prohlédnout vodní kola a pak už jen míříme na autobusové nádraží na bus směr Homs. V Homsu sice není nic zajímavého (kromě československé ropné rafinerie), ale je to důležitý dopravní uzel - přesedáme tu na mikrobus na Krak des Chevaliers (ohromná křižácká pevnost asi 40 km od moře a 5 km od libanonských hranic). Zatím jsem tady v Sýrii nepotkali moc turistů.

Autobusové nádraží je plné busů a mikrobusů, které jsou všelijak, někdy až neuvěřitelně, zdobené, popsané, ověšené květinami, barevnými šňůrkami, prostě pestrobarevné. Jedním takovým jsme přijeli do Homsu a teď i na Krak. Hodně busů má otevřené motory a také s nimi tak jezdí. Na silnici se řidiči busů navzájem předjíždějí, troubí na sebe, blokují se, prostě rallye. Je to něco úplně jiného než tichá a ničím nerušená jízda autobusu v Evropě.

Krak des Chevaliers

Po silnici míjíme Libanon (asi 1 km na jih, vidíme libanonské hory), pak odbočujeme ze silnice do Tartusu na vedlejší silnici na Krak.

Krak des Chevaliers je neuvěřitelně **mohutný hrad** s mnoha patry, věžemi a místnostmi. Je z něj krásný výhled na Sýrii a do vnitrozemí Libanonu. Takhle jsem si představoval středověký křižácký hrad.

Zpět do Homsu jsme odjeli trochu později - řidič mikrobusu nás totiž ještě před odjezdem pozval k sobě domů na čaj. Představil nám celou rodinu, všechny sousedy a pózoval před fotoaparáty - opravdu veselý a talentovaný chlapík. Je zajímavé, že cesta do Homsu stála jen polovinu cesty z Homsu.

Asi v 16h jsme se dostali znova na autobusové nádraží v Homsu. Chceme jet do Palmyry, což je oáza s ruinami velkého města uprostřed Sýrie asi 250 km na východ od Damašku. Poslední bus odjel, ale jede přes ni ještě jeden bus, který končí o 200 km dál na východ v Deir-ez-Zor. Pokud s ním chceme jet musíme však zaplatit celou jízdu až do Deir-ez-Zor (Palmyra je asi na poloviční cestě). Nezbyvá nám nic jiného než zaplatit.

Cesta trvá asi 3 hodiny, hned za Homsem zahýbáme na silnici, kde je směrovka „Bagdad“. Cestou nás staví 2 kontroly, prohledávají bus, ale našich věcí se ani nedotknou (prý mají nařízeno neobtěžovat cizince). Většina cesty vede pouští. Občas míjíme pár hliněných domků nebo pastevce s ovci. Před Palmyrou se krajina začíná vlnit v krásné červené hory. Je právě západ slunce, takže jsou ještě červenější než normálně.

Palmyra

Přijíždíme do Palmyry - najednou se před námi objevují palmy a velká plocha poseta **zbytky chrámů**, ulic a kdo ví čeho všeho. „Different.“ řekne Steve, jako vždy, když vidí nebo zažije něco neobvyklého (např. bláznivou honičku v autobuse). Vůbec bych do něj neřekl, že je Američan. Je tichý a snaží se utráčet stejně rozvážně jako já, což je na něm jako na Američanovi dvakrát tak sympatické.

V Palmyře se ubytováváme v New Tourist Hotel, zatím nejdražším ubytování v Sýrii (\$4). Je tady asi 10× víc turistů než ve zbytku Sýrie co jsme právě projeli. Pravděpodobně jedno z nejturističtějších míst v Sýrii. Člověk se tu dozví hodně věcí. Např. dva Briti prý v Ammánu dostali libanonská víza. Zkusím to taky. Hodně lidí jede do Turecka a pak do Íránu.

Budík nařizujeme na 5 hodin, protože chceme vidět východ slunce.

Den 16, pátek 21. 8.

Vstáváme v 5 h, celkem bez problémů. Asi v 5³⁰ vychází slunce. My stojíme uprostřed Palmyry, mezi troskami města starého tisíce let - je to něco, co jsem ještě nezažil. Nad námi se na skále vypíná velká **pevnost**, za zády jsou na úpatí pahorku **hrobky** podobné udírnám, jen poněkud větší.

Dnes je většina obchodů zavřena (pátek je pro muslimy svátek).

V 8 h jsme zpět na snídani. Je moc dobrá (jako obvykle na Blízkém východě). Pak píšu deník. V 10³⁰ nám má jet autobus na východ do Deir-ez-Zor a pak dál do Albu Kamal (asi 3 km od hranic s Irákem). Je tam palác Mari pocházející ze staré Mezopotámie. Chtěli bychom ho vidět. Máme ale poněkud problémy sehnat dopravu do Deir-ez-Zor. Všechnybusy tím směrem jsou plné. Musíme proto za Palmyru do jedné restaurace (motořestu) na kraji pouště, odkud občas něco jede na východ. Teď se opravdu cítíme (a taky jsme) ztraceni uprostřed pouště. Je poledne, pořád jsme ještě na okraji Palmyry. Mám trochu hlad, tak si chci koupit chleba. Říkám si o něj arabsky a je to vyloženě potěšilo, protože ho dostávám zadarmo.

Před 13⁰⁰ stopuju konečně bus do Deir-ez-Zor (jinak se tu ani nedá nastoupit, pokud nejedeme z počáteční zastávky). Jedeme pouští, nikde nikdo. Po dvou hodinách přeseďme v Deir-ez-Zor na mikro (mikrobus) do Albu Kamal.

Krajina z Deir-ez-Zor do Albu Kamal je úplně jiná. Jelikož jedeme podél Eufratu, je tu plno vegetace a podél celé cesty (asi 2 1/2 hodiny) bydlí lidé. Pás vegetace je přerušen jen vyprahlou náhorní plošinou asi v polovině cesty. Je zvláštní, že těch 10 metrů výškového rozdílu je rozdílem mezi životem a smrtí, mezi živou vegetací a mrtvou pouští.

Lidé jsou tu oblečení převážně v tradičním úboru: muži v jednobarevném šatu (ne nepodobnému noční košili) a kúfiji, ženy v pestrobarevných šatech a šátcích.

Albu Kamal

Přijíždíme do Albu Kamal. Je to nejvýchodnější místo, kde jsem zatím byl (~41° východně od Greenwiche, Jindřichův Hradec je na 15° vých.), asi 3 km od Iráku.

Ubytováváme se v hotelu (spíše ubytovně, v Sýrii jsou všechny hotely spíše ubytovny). Ještě tentýž večer si najímáme chlapíka s motorkou, který nás zaveze k **Mari**, místu, kvůli kterému jsme sem přijeli - mezopotámskému městu (jedinému mimo území současného Iráku) starému 5000 let. Jsou tu hliněné zbytky budov. Mnohem impozantnější než vlastní budovy je však jejich věk. Nádherný západ slunce nad mezopotámským městem.

Večer si kupujeme melouna. Každý jíme polovinu (což je asi 3,5 kg). Asi jsem se přejechl.

Spíme opět na střeše, i když jsme zaplatili za pokoj. Je to mnohem lepší než spát uvnitř.

Den 17, sobota 22. 8.

V noci mi bylo špatně. Ani teď ráno se necítím vůbec dobře. Steve mi radí abych na potíže se žaludkem pil 7UP. Zkousím to, ale pomáhá to jen na chvíli.

Jdeme se projít k **Eufratu**, abych zjistil jsem li schopen té pětihodinové cesty zpět do Palmyry. Eufrat je široká, líně tekoucí řeka. 5 km odsud vtéká do Iráku.

Je mi pořád špatně. Musím tu zůstat do zítřka. Steve odjíždí do Palmyry. Jsem v dost špatné náladě - plýtvám časem, penězi, odjel Steve - můj jediný společník - malá krize.

Dělám si čaj, беру Endiaron a kupuju si sušenky. Snad mi to pomůže. Zítřka už musím odjet. Nemůžu si dovolit ztratit další den.

Celý den ležím, moje tělo stávkuje. Na ulici je ruch až do tří odpoledne, pak je do šesti skoro úplné ticho, ulice jsou vylištěné, a pak zase rámus až do půlnoci. Takový tu mají rytmus dne.

O půlnoci si vůbec nejsem jistý jestli zítřka odjedu.

Deir-ez-Zor

Den 18, neděle 23. 8.

Ráno se cítím tak, že bych snad mohl odjet. Stále mám ještě pochybnosti. Nakonec ale asi v 9 h vyrážím do Deir-ez-Zor. Cestou zase spousta lidí v tradičních oděvech. Některé ženy jsou na obličejích tetované.

V Deir-ez-Zor musím asi 3 hodiny čekat na spoj do Palmyry. Když se po těch třech hodinách vracím na autobusové nádraží, nějací kluci se mi tam snaží prodat vodu z vodovodu natočenou do plastické láhve od pitné vody, která se tu prodává. Chvilku čekám v kanceláři společnosti se kterou pojedou. Jeden řidič chce abych mu ukázal svaly - chce se se mnou boxovat (ze srandy). Vysvětluju mu, že se ještě nechci nechat zabít - je celkem vazba.

Z Deir-ez-Zor vede do Palmyry jen jediná asfaltová silnice, stejně jako do Albu Kamal. Tady na východě je síť silnic řídká, na západě Sýrie je celkem normální. Silnice jsou celkem kvalitní (snad i lepší než v Turecku).

Palmyra

V 5 odpoledne jsem v Palmyře. Kupuju si na zítřek lístek do Homsu, odkud pojedou do Damašku. Důvod proč jsem nejel rovnou do Damašku je ten, že chci v Palmyře přespát mezi ruinami. V hradbách kolem Palmyry jsem našel výklenek podobný strážní věži. Přespím tady, budu i trochu chráněn proti větru. I tak to ale bude lepší než v hotelu. Na jedné straně hradeb je starověká Palmyra, na druhé je poušť. Škoda, že se stmívá tak rychle - soumrak je tu opravdu okouzující. Alespoň ale zase brzy uvidím hvězdy.

Den 19, pondělí 24. 8.

Dnes jsem celý den zabil přesunem z Palmyry do Ammánu.

Vstávám v 5¹⁵, abych stihl bus do Homsu v 6⁰⁰. V buse se potkávám se dvěma Belgičany (pár). Jedu v míko, takže to není nic pohodlného. Navíc Arabové jsou neuvěřitelně nepořádní a vše odhazují rovnou na zem autobusu (slupky, papíry, cigarety...), takže na konci cesty se v tom člověk vždycky brodí k východu.

V Homsu přeseďmám na větší (ale ne čistší) autobus do Damašku. Každým autobusem procházejí kluci a prodávají nejruznější věci (pití, cukrovinky, nanuky, čtení, hřebeny, ponožky, cigarety...). Obecně jsou tu autobusy a auta, a vůbec všechno, dost otlučené a zastaralé. Autobusy jsou hlavně fiaty a scanie. Jsou pravděpodobně vyrobeny speciálně pro službu v této oblasti, protože jsou robustní, aby vydržely to strašně zacházení.

Cestou jsou po pravé straně hory, které jsou zvláštní tím, že jsou na nich černé fleky (původně jsem si myslel, že je to stín mraku, ale pak mi došlo, že je to vegetace).

Lidé tady nedokáží skrýt svůj údiv nebo zájem. Často se na mě dlouho dívají, někteří přímo civí. Zvlášť velkou pozornost mi věnují, když jdu v kraťasech. Mám pocit, jako bych šel jen ve spodním prádle. Tak je tomu i teď v autobuse.

Asi ve dvě jsem v **Dara'a**, syrském pohraničním městě. Musím jít asi 4 km pěšky na hranici. Hned mě však bere jeden syrský pick-up a doveze mě na hranici. Tady v pohodě projdu přes kontrolu (nakonec zjistím, že na syrské straně jsou kontroly tři) a musím pěšky přejít k další. Bere mě jordánské auto, ale z druhé syrské kontroly se musím vrátit zpět na první, abych dostal výstupní razítko. Tady znovu potkávám belgický pár z Palmyry.

Když mám konečně výstupní razítko jdu ke druhé kontrole. Zase mě bere jedno jordánské auto a převáží mě asi 4 km na jordánskou stranu hranice. Tady začíná zajímavá procedura trvající asi 2 hodiny. Nejprve vyndáme z auta zavazadla. Jeden celník se mě ptá, k čemu slouží moje baterka a jestli nemám drogy nebo zbraně. Druhý se mě ptá co studuju a když mu říkám že ekonomii, tak pátrá v paměti a na imigrační kartu mi kreslí křivku nabídky a poptávky. Když jsou celníci hotoví s našimi zavazadly, jdeme se odbavit my.

Na této hranici jsem zažil zatím nejúnavnější pasovou kontrolu - Jordánci jsou v tomhle místě. Nejdřív si musím vyměnit peníze, abych mohl zaplatit vízum (v jordánských dinárech). Pak jim v jedné kanceláři nechám pas kam mi mají dát vízum a já ho mezitím zaplatím. Pak jdu k jinému okénku, které je ve velké hale plné lidí, kteří jdou k tomu stejnému okénku. Tam musím svůj pas (velice nerad) zase nechat. Leží tam mezi kupou pasů z Kuvajtu, Saudské Arábie, Ománu ... Za jiným okénkem nějaký úředník vyhazuje orazítkované pasy ven a vykřikuje jména majitelů. Jelikož si nejsem jist, jestli bych svoje poarabštěné jméno poznal, prodírám se k okénku a snažím se očima najít svůj pas. Za chvíli už ale konečně mám v ruce a můžu jít. Ještě ve frontě u okénka mi jeden Jordánci vykládá jak je skvělé žít v Sýrii a jak hrozné je žít v Jordánsku. Buď je to pravda, nebo se mě snaží k něčemu vyprovokovat. Musím si na to dát pozor.

„Můj“ Jordánci, co mě přivezl, už zatím odjel (jeho pasová kontrola samozřejmě netrvala tak dlouho) a tak musím do nejbližšího města pěšky.

Když jsem procházel poslední jordánskou kontrolou, stala se věc, proti které celá ta kalvárie s vízem nebyla nic: když na požádání vytahuju svůj pas (arabský, samozřejmě), všiml si ten pohraničník, že mám v pouzdru ještě něco, co je podobné pasu, který právě drží v ruce. Když mi ten druhý pas vytáhl z pouzdra, začal v něm listovat (arabsky, tj. odzadu). Po chvíli ho přestalo bavit listovat zezadu, tak začal listovat zase zepředu. Pak mi došlo proč - hledal fotografii, aby ji mohl porovnat s tou v prvním pase. Ve předu tu fotku samozřejmě našel. K mým izraelským vízům se tak NAŠTĚSTÍ nedostal, jinak bych mohl mít docela problémy. Pasy mi vrátil, řekl „Welcome!“ a pustil mě do Jordánska.

JORDÁNSKO

Asi za hodinu jsem už seděl v service busu do Irbidu, odkud jedu do Ammánu. Rozdíl oproti Sýrii je tu zřetelný: Jordánsko je čistší, autobusy skoro nové. Jelikož je podvečer (asi šest) a projíždíme venkovem, působí vše klidně a mírumilovně. Král Hussein bude asi o trochu lepší vládce než syrský prezident Assad. I když vzpomínám si na jeho liknavý postoj v době krize v Perském zálivu, když si nechal nad hlavou lít irácké scudy mířené na Izrael a kdo ví, jak to bylo s pašováním zboží přes Akabu do Iráku.

Přijíždíme do Irbidu na autobusové nádraží, které je hodně vzdálené od centra. Chytré řešení, které však znamená vzít si taxíka, kdybych chtěl do centra.

Silnice tu jsou perfektně značené arabsky a anglicky. Mluví tu anglicky více lidí než v Sýrii. V autobuse nejel nikdo v tradičním oděvu (na venkově mi to připadá dost divné).

Nasedám do autobusu do Ammánu. Busy tu fungují podobně jako např. shuttle service mezi New Yorkem a Washingtonem, DC, kde když se zaplní jedno letadlo, ihned odletí a je přistaveno další. Tzn. žádný jízdní řád, ale jízdy čistě podle poptávky - na kratší vzdálenosti je to na Blízkém východě rozšířená metoda.

Měnou je v Jordánsku dinár (asi 40 Kčs), který má 1000 filsů a 10 filsů je zároveň piast.

Ammán

Po osmé hodině večer jsem v Ammánu (=14 hodin cestování, většinou v syrských míkros). Jsem zničený a mám hlad. Nechci do hotelu, tak si musím najít jiné místo na spaní (což nebude v tomhle velkoměstě žádná sranda). Nacházím se u Abdali station, ze které jezdí busy na sever. Naštěstí je tu kopec s malou plošinkou kam není vidět. To je to pravé místo.

Den 20, úterý 25. 8.

Probouzím se asi v 7³⁰. Musím najít hotel Cliff, který mi v Palmyře každý doporučoval. Má být asi 2 km na jihovýchod od Abdali station. Orientuju se podle slunce. Mám štěstí, asi za půl hodiny jsem u něj. Zvenku vypadá omšele. Dole jsou obchody, v prvním patře kavárna a hotel je ve zbytku budovy. Mám postel na střeše na verandě. Je to tu fajn.

Nejprve musím oběhat víza, abych pak měl na zbytek pobytu klid. Ammán je hezké město postavené na několika kopcích. Od středu města se na západ táhne **8 kruhovitých náměstí** (circles), které slouží jako dobré orientační body. Libanonské velvyslanectví je na druhém kruhu, syrské na třetím (zde se také soustřeďují movitější obyvatelé, jsou tu i ministerstva turismu a zahraničních věcí). Naše velvyslanectví je trochu dál za třetím kruhem na jednom z kopců.

Jdu nejprve na libanonské velvyslanectví zeptat se co všechno potřebuju na vízum - prý pas, fotku a nótu (dopis z našeho velvyslanectví). Asi za půl hodiny na to už mluvím na našem velvyslanectví s velvyslancem, ing. Jindrušem. Podle něj je pro majitele normálních pasů nemožné dostat libanonské vízum. Přesto mi dává nótu (i pro Sýrii) abych to zkusil. Taky je tu moc příjemný úředník (Jordánec), který se mi snaží co nejvíce pomoci (dokonce když velvyslanec ještě nebyl na velvyslanectví, pokoušel se přemluvit velvyslancovu ženu, aby tu nótu podepsala ona, abych nemusel čekat!).

Dnes je už ale pozdě abych žádal o vízum jak na Libanonu tak Sýrii, vracím se do hotelu (cesta trvá asi 1/2 hodiny pěšky). Mezi 1. a 2. kruhem je Irácké velvyslanectví. Musím říct, že se mi líbí nejvíce ze všech velvyslanectví. Vstupní brána je jakoby kopie Ištařiny brány v Babylonu a má krásnou zelenou barvu. Voják, který ho hlídá mi však nedovoluje abych si udělal fotku.

Vůbec je tady nějak moc vojáků, asi jako v Izraeli. Tam na to mají důvody, ale tady ne (leđa pokud se obávají Palestinců - Jordánsko je totiž jejich největší útočiště).

Odpoledne si prohlížím střed města. Moc toho tu není, protože to až do roku 1948 byla jen bezvýznamná vesnice. Mají ale hezké divadlo a neuvěřitelně rozpadlou citadelu. Je z ní ale hezký pohled na kopcovitý Ammán.

Koupit se v Ammánu dá snad vše, zvláště na Zlatém trhu v centru města, kde je také černý trh. Hodně věcí jsou ale padělky. Nikomu tu například nevádí, že porušuje práva firmy Adidas a prodávají boty se třemi pruhy o 106.

Koupil jsem si noviny *Jordan Times*. O střední Evropě tam nic není, spíš o Středním východě. Tahle země je poněkud pro-irácky zaměřená, alespoň podle článků v novinách. Král Hussein je právě v Minnesotě, našli u něj rakovinové nádory. V novinách se o Jeruzalémě mluví jen jako o „okupovaném Jeruzalémě“. Mají i svůj letopočet, který začal kolem roku 622 n. l., kdy Mohammed utekl z Mekky. Tento rok je rok 1413 džiddy.

Večer přijíždí Steve. Tušil jsem, že se tu potkáme, protože jsme v Palmyře o tomhle hotelu moc slyšeli.

Den 21, středa 26. 8.

Ráno jdu zanést všechny věci na libanonské velvyslanectví. Vracím se tam pak po 10³⁰, ale vízum nedostávám (Jindruš měl pravdu). Hned tedy odnáším pas na syrské velvyslanectví, abych měl alespoň tohle vízum do zítřka. Je tam strašná tlačenička, zdá se, že skoro každý v Ammánu chce do Sýrie. Potkávám tam Richarda, jednoho zajímavého Američana (studoval v Kanadě bibli, bude misionář, asi prý na Papui-Nové Guinei, většinu života prožil v Japonsku a teď byl 5 měsíců v Indii).

Jerash

Z velvyslanectví jdeme s Richardem na autobus do Jerashe, města, které má **ruiny starověkého města** jako Efes. Když dorážíme na místo, shledávám, že Jerash je hodně podobný Efesu.

Ammán

Večer jsem zase zpět v Ammánu.

Den 22, čtvrtek 27. 8.

Dnes se asi nikam nedostanu, budu muset trčet v Ammánu, protože si mám v 13³⁰ jít pro syrské vízum a pak už je příliš pozdě někam jet. Možná je to i dobře, alespoň si trochu odpočinu. Cítím se šíleně utahaný a od Albu Kamal mám stále ještě problémy se žaludkem.

Dopoledne zjišťuji jak jedou autobusy na Petru, skalní město na jihu Jordánska, kvůli kterému jsem do Jordánska vlastně přijel. Ammánská Wahdat station, odkud tam busy jezdí, je trochu z ruky, беру si proto service taxi (stojí jen o trochu více než městský autobus, ale je rychlejší: jezdí na daných trasách a z konečné vyjíždí vždy když se naplní, mají bílou barvu). Normální taxi tu samozřejmě mají také (žluté se zeleným čtvercem na dveřích), ale na ty nemám peníze.

Pas s vízem mám asi ve 14 hodin. Na syrském velvyslanectví mají zvláštní systém: místo aby pas dali tomu kdo přijde, vykřikují jména a lidé si pro ně chodí z fronty. U cizinců našťestí vykřikují stát, jinak bych své poarabštěné jméno opět nemel šanci poznat. Na vízum tu čekají také Američani, Němci, Francouzi, Turci, Novozéland'ani...

Odpočívám v hotelu. Asi ve 4 odpoledne jsem si teprve vzpomněl, že nemám na další dny vyměněno dost peněz. Všechny banky mají už zavřeno a zítra je pátek (= muslimská neděle). Jdu na černý trh. Je to zajímavá zkušenost smlouvat s jordánskými veksláky.

Den 23, pátek 28. 8.

Vstáváme se Stevem v 6³⁰, v 8 hodin nám jede autobus z Wahdat station na Petru. Platíme za ubytování, batohy necháváme v hotelu. Já si беру spacák a jídlo. Před osmou jsme na Wahdat station, ale zdá se, že v 8 žádný autobus na Petru nepojede. Nakonec nasedáme do busu na Ma'an, kde budeme muset předsnout a jet asi hodinu na západ do Wadi Musa, kde už je Petra. Vše jde ale nakonec dobře. Jsme spokojeni, dobře najedeni (k snídani jsem měl chléb pita-placky a slaný arabský sýr).

Asi 20 km za Ammánem už začíná poušť, která se táhne až do Saudské Arábie a pak na jih přes celý arabský poloostrov až po Rub Al-Khali (Prázdný roh) před Ománem, na východ pak až k Iráku. Asi v polovině cesty máme poruchu. Někdo se polohlasně modlí celých 40 minut co stojíme. Nakonec (s pomocí Alláha) odjíždíme.

Zdá se mi, že v Sýrii a Jordánsku není takové vedro jako v Turecku. Nejspíš jsem si už zvykl (je tu také méně míst s klimatizací), protože ten přelom nastal po 14 dnech cesty.

Za 2 hodiny odbočujeme na silnici ze směrovkou „Saudi Arabia“ a přijíždíme do Ma'anu. Tady ale, jak se zdá, nejsou žádné busy na Petru, ale jen šíleně drahé taxíky. Nakonec si jeden najímáme, protože jsme 4 (přidali se k nám 2 Briti) a tak se cena rozdělí na únosné částky.

Petra

Přímo před vstupem do Petry je Visitors Centre, které se však teprve dokončuje, takže nefunguje (kromě toalet, které právě potřebujeme k doplnění zásob vody).

Vstupujeme do Petry, která pro mě vždycky byla jen tajemný pojem. Teď ji uvidím na vlastní oči. Nejprve kráčíme asi 2 km tichými skalami úzkou průrvou - skály se tyčí 40 m nad nás. Pak se před námi najednou objeví **Pokladnice** - úžasný monument asi 30 metrů vysoký, vydlabaný do skály - vše má načervenalou barvu. Cestou míváme turisty, kteří si najali koně nebo mezky, aby se cestou moc neunavili - návštěva Petry je totiž opravdu sportovní výkon - nejméně 15 km ve skalách, slunce praží a je nedostatek vody (pokud nechci platit horentní sumy). Napravo od Pokladnice je průchod do širokého **údolí**, kde bylo centrum bývalé Petry - **divadlo, hrobky, chrámy**. Jako suvenýry se tu nejčastěji prodávají hezké pruhované kameny (našel jsem ale stejné, takže škoda peněz) nebo různé velké lahvičky s různobarevným pískem naspaným uvnitř do různých ornamentů (jak to dělají?!). Vše je tu vytesáno do skály (Petra = arabsky „skála“).

Stoupáme k opatství. Je to štreka ale vyplatí se. **Opatství** je obdoba Pokladnice, jen se navíc můžeme vyšplhat na jeho vrchol. Je z něj úžasný pohled na celé Wádí Araba (hory a údolí oddělující Jordánsko a Izrael pod Mrtvým mořem).

Zažívám tu nejtíší ticho - vůbec žádná civilizace, jen prodejci limonád s pár kozami, kteří stejně každý večer odcházejí do Wádí Musa.

U Pokladnice byl filmován „Indiana Jones a poslední křížová výprava“. Musím se na ten film znovu podívat.

Když se vracíme je už západ slunce, skály mají barvu jakoby hořely. Cesta zpět nám trvá asi 1 1/2 hodiny.

U Visitors Center se rozdělujeme. Steve jde do hotelu a zítra jede do Akaby. Já přespím tady venku, protože mi odtud zítra v 6 ráno jede autobus do Ammánu.

Soumrak je tu neuvěřitelně rychlý. Jen se najím, rozdělám spacák a už je tma. Přestože nedaleko na kopci je se svými světly Wádí Musa, je vidět hodně hvězd a dokonce i Mléčná dráha.

Den 24, sobota 29. 8.

Vstávám v 5¹⁵, abych nepropásl autobus do Ammánu. Přijíždí něco po šesté. Úsvit je stejně jako soumrak, rychlý. Naposledy se ohlžím na Wádí Araba. Cestou kolem hotelu ve Wádí Musa vidím z okénka Steva jak čeká na bus do Akaby. Přistupují ti Belgičani, které jsem potkal v Palmyře a na jordánsko-syrských hranicích (ten Blízký východ je ale malý).

Ammán

Po deváté hodině jsem v Ammánu. Jdu do hotelu pro věci a mířím na Abdali station. Chci se ještě dnes dostat do Damašku. Odjízďím stejnou cestou jako jsem přijel - busem do Irbidu a dalším do pohraniční vesnice Ramtha. Odsud musím asi 4 km pěšky na hraniční přechod. Formality nejsou tak tvrdé jako při vstupu do Jordánska, jen musím zaplatit Departure Tax v ceně vyšší než je cena víza. Ty 4 km mezi jordánskou a syrskou stranou hranice mě bere dvojice otec a syn v autě. Když je upozorňuju, že nemám peníze na zaplacení, odpovídají: „*We are Jordanian boys. No money.*“ Na syrské straně hranice jde vše hladce. Musím zase přejít asi 4 km k autobusovému nádraží na okraji Dara'a.

SÝRIE Damašek

V pět konečně odjízďím do Damašku, kde jsem asi v sedm. Musím jít další 4 km od autobusu do centra, kde hledám ubytování. Ceny tu jsou vysoké a lidí plno. Asi za hodinu mám jedno místo na střeše. Usínám úplně zničený.

Den 25, neděle 30. 8.

Ráno se chci osprchovat, ale nejde elektřina, která je v koupelně nutná, protože tu nejsou okna. Na situaci vyžívám tím, že vytahuju svíčku a myju se při ní (mám štěstí, že tu evidentně nikdo svíčku nemá, protože tu alespoň není tlačenice). Spal jsem na střeše, hned vedle místnosti, kde je syrský pár. Při balení věcí mi žena z toho páru dělá posunky a slovy „*fik, fik*“ návrhy na, ehm... souložení.

V deset jdu do města. Bydlím kousek od Starého města, takže tam hned zamířím. První čím člověk projde je **krytý bazar**. Opět se tu prodává téměř vše. Hned za ním je **Velká mešita**, opravdu kolosální architektonické dílo s obrovským nádvořím a stěnami vyzdobenými mozaikami z různobarevného skla. Od mešity procházím dál. Každý dům je nějaký krámeček. Jsou tu **tisíce uliček**, někdy nejsou široké ani dva metry. Připomíná to tisíc Zlatých uliček pohromadě. Jenže tady nechodí turisté ale obyvatelé Damašku. Je tu hodně mešit, kostelů a paláce, které zvenčí z těch úzkých uliček vypadají jako normální domy, o to více jsou ale vyzdobené uvnitř, většinou mají nádherná nádvoří. Nový Damašek je rušné město, kde jsou široké bulváry i úzké uličky. Je zahlcen auty, proto je tu tolik nadjezdů, nadchodů a mimoúrovňových křižovatek. Orientace je v něm ale snadná, pokud člověk zvládne pár záchytných bodů, mezi ně patří i červené pouštní hory na severu.

Moje finanční situace je zoufalá, proto musím šetřit. Do Aleppa pojedu vlakem. Jedu v 11 večer. Koupil jsem si lístek, který je samozřejmě celý psán v arabštině. Dokážu přečíst jen ty jejich číslice. Jelikož nemám kde nechat batoh a stejně jsem po včerejšku ještě utahaný, sednu si na nádraží a budu do 11 čekat (jsou asi 3). Není to tak nepříjemné. Nádražní budova je sice malá (železnice v Sýrii nemá moc velký význam), ale uvnitř je krásně zdobená s vyřezávaným a krásně nalakovaným stropem, takže jsem v příjemném prostředí. U vchodu pořád hlídají vojáci. Můžu alespoň v klidu pozorovat lidi.

Přisívám si popruh, je to už potřetí (poprvé v Aleppu, podruhé v Ammánu a teď tady). Všichni tady na mě koukají jak na blázna. Zase to jejich nepokryté civění. Teď mi to ale opravdu vadí, protože dělám životně důležitou věc a oni na mě civí jako na atrakci.

Dělám finanční bilanci minulého týdne. Utratil jsem hodně, ale ten týden v Sýrii přede tím byl ještě horší.

Když jsem skončil všechnu práci, přisedl si ke mně muž v rouchu a červené kúfiji a asi půl hodiny mi přednášel o tom, že islám je ta cesta, kterou by měli všichni jít, že pas a vízum do Sýrie jsem dostal také jen díky Alláhovi. Přímou citoval z koránu, protože některé věty pořád opakoval.

Dál čekám na bus, který mě má v 11 odvézt (jak jsem, se mezitím dozvěděl) na nové nádraží (tohle staré v centru se už nepoužívá).

V autobuse jsme se seznámil se studentem literatury. Dozvídám se, že západní pobřeží Sýrie (Tartus, Latakia) je progresivnější než zbytek Sýrie a že je v zimě skoro v celé Sýrii sníh. Za autobus za mě chtějí zaplatit hned 2 lidi. Průměrná mzda je tu 3000 syrských liber.

Vlak má dvě třídy. Do každé jsou otevřeny jen jedny dveře a jsou prováděny prohlídky zavazadel. Mě s prohlídkou vynechali. Vlak je pohodlný - letecké sedačky. Jsem docela překvapen.

Poslední dobou tu jsou chladnější noci. Myslel jsem si, že během cesty, jak budu postupně ujídat zásoby, bude můj batoh lehčí, ale já zase naopak nějaké věci nakupuju, takže se to vyrovnává, ba spíš je čím dál tím těžší.

Aleppo

Den 26, pondělí 31. 8.

Cesta trvala 6 hodin. Batoh nechávám na nádraží v Aleppu a jdu si vyměnit peníze, abych měl na jízdenku do Adany (Turecko). Je to horor. Mám moc velké markové bankovky (velké na Sýrii, 10 DM, tolik syrských liber ale nepotřebuju). Mám ale ještě nějaké turecké liry. Snažím se je vyměnit, ale zbytečně, nakonec rozměnuju 10 DM na 2x5 DM a za 5 marek mám hromadu liber.

Jízdenku si můžu koupit teprve až zítra před odjezdem vlaku. Beru batoh z nádraží a jdu do parku (v Sýrii jsou překrásné parky). Nic nedělám a čekám na Radwana (seznámil jsem se s ním před 14dny právě tady a dohodli jsme se, že u něj zůstanu přes noc až se budu vracet).

Je tu v 6 hodin. Hned jedeme k nim domu taxíkem. Začíná mi být trochu divně od žaludku.

Jeho rodina (rodiče, sourozenci a jejich děti) je obrovská, všichni jsou milí. Jsou to muslimové, takže jsem trochu nesvůj a nevím, jak se mám chovat, abych náhodou někoho neurazil. Ženy se drží stranou, mají pokryté hlavy šátky. Když náhodou jdu kolem pootevřených dveří, za nimiž je jedna z nich právě bez šátku, ihned je zavírá. Naštěstí z toho ale není žádný problém, protože vědí, že jsem to neudělal schválně.

Hned do mě cpou jídlo (brambory nakrájené na plátky, opečené, vychlazené, s rajčaty a chleba k tomu). Pak piju hodně čaje, protože se cítím pořád hůř a hůř, jako bych se nachladil (nejspíš na té střeše v Damašku). Jsou strašně zvědaví a ptají se na život u nás. Ukazují mi fotky.

Už asi 5 let tu přes noc nejde elektřina, takže je všude tma a tam kde není, vrčí benzínové generátory. (Sýrie má 2 jaderné elektrárny, které by měli začít pracovat do 2 let. Radwan pracuje v jedné z nich). Jelikož i teď elektřina nejde, sedíme v pološeru na terase, pozorujeme ruch na ulici a klábosíme.

V 10 večer jsou zprávy v angličtině - Střední východ, Bosna, hurikán na Floridě, sníh na Novém Zélandu a počasí (zítra bude v Allepu 37°C, v Adaně 40°, v Praze 26°).

V noci mi je špatně, moc nespím, bolí mě levá strana hrudníku - nachlazení.

Den 27, úterý 1. 9.

Ráno mi ještě není dobře, ale dnes musím odjet do Turecka, protože tenhle vlak nejedí každý den. Sprchuju se, máme snídani a jedeme taxíkem do města. Nejprve jdeme k fotografovi (Radwan se se mnou chce na památku vyfotit) a pak na nádraží.

Tady potkávám Jima, se kterým jsem se poprvé setkal v Ammánu v Cliffu. Taky jede do Turecka.

Celý vlak jsou vlastně 2 vagóny, které jsou odtaheny na hranice (závratnou rychlostí asi 25 km/h), 80 km trvá asi 4 hodiny - hrůza, je vedro. Na hranicích musím pod samopalem vybalit celý batoh (první kontrola byla už v Allepu, tahle je turecká).

TURECKO

Adana

Ani v Turecku vlak nejede rychleji. V jedné stanici s námi asi hodinu pořád posunují. Výsledkem je vlak s asi 30 vozy, většinou nákladními. Do Adany přijíždíme po 10hodinách jízdy z Allepa.

Hledáme hotel. Jeden student nám nabídl místo u něj doma. Jmenuje se Halkan a studuje ve Famagustě (Kypr), ale nelíbí se mu tam (není divu).

Kecáme o Kypru, Saudské Arábii atd. a spát jdeme ve 3 ráno.

Den 28, středa 2. 9.

Vstáváme v 8⁰⁰. Zase měníme peníze. Inlace se tu dá přímo pozorovat - marka stoupla z 4800 na 5000 lir od té doby co jsem odjel (14 dní).

Po jedenácté odjízďím směr Kappadokie. Nejprve Nigde, pak Nevşehir. Jim jede do Ankary pro íránské a pákistánské vízum.

Nevşehir

V Nevşehiru jsem až před půl šestou. Ubytovávám se v hotelu Bulvar - zatím nejlevnější bydlení co jsem tu v Turecku měl (\$3). Asi prosperuje, protože přistavují. I v mém pokoji je sprcha, ale ještě nefunguje. Asi to tady co nevidět podrazí.

Ještě stíhám vyzvednout si mapu oblasti v turistické kanceláři. Je tu hezká Turkyně, která mluví perfektně anglicky.

V hotelu už jen ležím (kromě toho, že jsem si koupil jízdenku do Istanbulu na zítřejší noc). Poslední dobou jsem čím dál tím víc unavenější a línější. Jím pořád stejné konzervy a chleba, výjimečně něco jiného, piju vodu, nosím batoh, který je pořád těžší, pořád se někam stěhuju. Zatím jsem ujel přes 6000 km. Tělo se začíná vzpouzet, asi budu zničený ještě za měsíc.

Den 29, čtvrtek 3. 9.

Nevşehir je v oblasti zvaná Kappadokie. Před třemi milióny let tu láva a sopečný prach pokryly velkou plochu. Od té doby eroze vykouzila z tohoto měkkého podloží **bizarní tvary** a lidé přidali své **příbytky vytesané přímo do měkkých skal**.

Kaymakli

Nejprve odjízďím do Kaymakli (20 km na jih), kde je jedno z místních **podzemních měst**. Je to dobrodružství prodírat se všemi těmi tunely (někdy jen 1 m vysoké), místnostmi, dírami. Je tu 8 pater pod zemí, asi 27 000 místností. Je tu skupina Němců s průvodcem. Slyším je ale nevidím, asi jsou v jiném patře.

Vracím se do Nevşehiru a jedu do Ügrüpu. Lidé tu do skal vytesali obydlí. Je to nádhera. S Pamukkale a Efesem nejhezčí město v Turecku (a největší turistická atrakce - turistů je tu jak much).

Göreme

Opět se vracím do Nevşehiru a jedu do Göreme, kde jsou také obydlí ve skalách a velké množství vytesaných chrámů, hlavně ve velkých skalnatých kuželech, kterých tu je všude spousta. Některé mají nahoře kamennou čepičku jak je eroze ohlodala. V těchto kuželech je hodně penzionů - velice atraktivní místo na přespání.

Z kopce za Göreme je nádherný panoramatický rozhled na krajinu a blízký sad. Nakradl jsem si tu víno a jablka, škoda že ty fíky byly ještě nezralé.

Nevşehir

Odpoledne jsem zpět v Nevşehiru, jdu si do hotelu pro batoh a čekám na bus, který jede v 8 hodin. V 8 ráno budu v Istanbulu.

V televizi tu pořád mluví o teroristech (=kurdští partyzáni), se kterými turecká armáda bojuje na jihovýchodu země (pod jezerem Van).

Istanbul

Den 30, pátek 4. 9.

Ráno. Více než hodinu už jedeme istanbulskou aglomerací. Mají tu dobrý dálniční systém. Na dálnici stojí spousta lidí a čekají na busy nebo dolmuše - zastávka se vždy vytvoří tam, kde čekají lidé.

V 8 jsem na autobusovém nádraží Topkapi, za hodinu pak v hostelu Topkapi (stejném, jako když jsem byl v Istanbulu naposledy). Zakončuju tak svůj měsíční okruh po Blízkém východě. Zbytek doby do odjezdu autobusu (cca 1 1/2 dne) budu věnovat spaní a rekonstrukci před téměř 30hodinovou cestou do Bratislavy.

Do jedné spím, pak se jdu projít městem. K večeri jsem si koupil něco jako šunkofleky - těstoviny, zapečené s masem, nějakou natí a jejich tvarohovitým sýrem.

Pokouším se vyměnit zbylých 50 syrských liber, ale bez úspěchu, asi si je nechám jako suvenýr.

V hostelu je spousta Američanů, Australanů a Novozéland'ánů.

V 9 jdu spát.

Den 31, sobota 5. 9.

Ráno si posunuju hodinky zpět na střeoevropský čas (bus jede ve 14³⁰ SEČ) a jdu se naposledy projít po městě. Koupil jsem si *Daily Turkish News*. Dozvídám se, že Slováci mají už svou ústavu = vše už je jasné.

Potkávám Brita a Američanku, kteří jeli do Istanbulu stejným autobusem jako já z Bratislavy. Cestovali 1 měsíc po Turecku, a zpět jedou zase stejným autobusem jako já. Taky už jen čekají.

Autobus přijíždí načas. Už v něm jsou lidi, takže je jasné, že místo nástupu bylo zase změněno (jako se mi to stalo před rokem v Malmö).

Jsem celkem rád, že z Istanbulu odjíždím. Město sice vypadá lépe, když už tu není stávka popelářů jako před měsíce, ale i tak je to kolos, zmatek, mumraj, což nemám moc rád.

V autobuse je míň lidí, asi jen 20. Více než polovina však jsou šmelináři, kteří mají plné tašky cigaret, oblečení, zlata, atd., za částky, které několikanásobně převyšují částku, kterou jsem měl na celý měsíc cesty. Myslí si, že snědli všechnu moudrost a také se tak chovají. I takhle tedy můžeme působit na Turky.

Cena jízdenky zatím stoupla o polovinu. Řidič chce abych to doplatil. Nemá šanci, je to směšné chtít zaplatit ten rozdíl ex post.

Slunečnice po cestě, které byly přede měsícem rozkvetlé, jsou dnes už uschlé, někde i sklizené. Mají tu zajímavý způsob stavby činžáků - žádné panely, ale od země je pomocí dřevěných forem vybetonují až do žádané výšky a pak doplní cihlami.

Teprve teď, na turecko - bulharské hranici (v asi 18h), si kupuju turecké vízum (nezvyklý postup - na syrsko-turecké hranici ho ale neměli). Poprvé za celý měsíc je zataženo. Na bulharské straně řidič uplácí celníka kartonem Marlboro, aby nás pustil rychleji přes hranice. Jsme vyhnáni z busu a ten musí celníci projet bez nás. Jsou to byrokrati a mučitelé, protože nám všem je strašná zima, fouká vítr. Mám jen triko a kraťasy. Zažívám klimatický šok. Během několika hodin pokles o více než 25°C. Myslím, co asi dělají uprchlíci v Bosně, kde určitě nebude tepleji a oni nemají kam se ukrýt.

BULHARSKO

Den 32, neděle 6. 9.

Projíždíme úplně prázdnou Sofií a ve tři ráno jsme na bulharsko - jugoslávské hranici. Pomáhá nám další karton Marlboro a na jugoslávské straně láhev whisky.

SRBSKO

V 8⁰⁰ jsme v Bělehradě - malá snídaně (poslední jídlo co mám). Tady v Srbsku jsou veřejné nápisy střídavě v latince a v cyrilici. Vzhledem k sankcím proti Srbsku jsou u benzínových čerpadel dlouhé fronty aut.

V 11⁰⁰ jsme na jugoslávsko - maďarské hranici. Je tu několik kilometrů dlouhá fronta. Náš řidič se snaží předjíždět, ale je chycen, je mu zabrán pas a jsme posláni na konec fronty (to vše po hodinovém čekání). Jsme asi tak 5 hodin čekání od přechodu. Když řidič dostane pas, otáčíme se a jedeme na jiný přechod (další ztráta asi hodinu). Tam zase čekáme. Když přijdeme na řadu, celníkům se zdá, že máme v buse moc zboží (taky že jo). Dávají nám vybrat - buď zaplatíme 2000 DM, jako jistinu, že zboží v Maďarsku neprodáme (bude nám na hranicích znovu vráceno), nebo se věci přeloží do kamiónu a ten je převezme na hranice (za 1000 DM). Šmelináři jsou naštvaní a hádají se. My ostatní z toho

máme srandu. Tohle zdržení za tu srandu stojí. Znovu se obracíme (!!) a jedeme na ten minulý přechod. Teď už ale nepředjíždíme. Čekáme několik hodin. Nakonec překračujeme hranice po 11 hodinách čekání a přejíždění (asi ve 22h).

MAĎARSKO

Den 33, pondělí 7. 9.

Cesta přes Maďarsko je OK. Na našich hranicích musíme všichni vystoupit, vytahat svoje zavazadla a ukázat co máme. Mně nechávají být, protože vidí, že nejsme žádný „obchodník“.

ČSFR

V Bratislavě jsem před čtvrtou. Mám kliku, hned mi jede vlak do Břeclavi - tam jsem asi v půl šesté, téměř 40 hodin po odjezdu z Istanbulu. Jsme u konce cesty. Konečně si odpočinu. Už se nemusím pořád soustředit na to kde jsem, hledat informace jak se kam dostat, vysvětlovat arabsky, spát v autobusech, hlídat svoje věci atd. Tři dny a dvě noci jsem nespál, ale teď se mi zrovna spát nechce, protože si musím zase užít, že jsem doma.

P.S.: Zhubl jsem 7 kg.

STATISTIKA:

TRVÁNÍ: 33 dní
 ZEMĚ: Turecko Kypr Sýrie Jordánsko
 KM: 3327 238 2121 758
 CELKEM KM: $6444 + 2 \times 1948 = 10340$ (z Prahy)
 NÁKLADY: 13 500 Kčs

DALŠÍ DENÍKY:

Název	Rok	Země
Střípky z Izraele	1990	Izrael
Skandinávie	1991	Finsko, Norsko, Švédsko, Dánsko
Stopem do Paříže	1992	Francie
Blízký východ	1992	Turecko, Kypr, Sýrie, Jordánsko
Západní Afrika	1993-4	Ghana, Pobřeží slonoviny, Mali, Burkina Faso, Togo, Benin
Střední východ roku 1374 AH	1995	Turecko, Írán, Pákistán
Pobaltí	1997	Litva, Lotyšsko, Estonsko, Rusko
Cesta kolem světa - I. až IV. díl - Příloha I.: Statistika aneb kolik stojí cesta kolem světa? - Příloha II.: E-mailové zprávy	1998-9	Bělorusko, Rusko, Kazakstán, Čína, Pákistán, Indie, Nepál, Bangladěš, Thajsko, Malajsie, Singapur, Indonésie, Austrálie, Francouzská Polynésie, Chile, Velikonoční ostrov, Bolívie, Peru
Blízký východ	2002	Libanon, Sýrie, Jordánsko
Afghánistán	2004	Afghánistán, Pákistán, Spojené arabské emiráty
Albánie	2007	Albánie, Černá Hora, Chorvatsko

Všechny deníky si můžete stáhnout z internetové stránky e-časopisu <http://eCesty.cz>